

**Toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan işçi alacakları ve sendika aidatlarının belgelendirilmesi ile hakedişe ilişkin damga vergisinin hakediş faturasında gösterilip gösterilemeyeceği hk.**

|                   |                                  |
|-------------------|----------------------------------|
| <b>Belge türü</b> | Özelge                           |
| <b>Kanun</b>      | VERGİ USUL KANUNU                |
| <b>Özelge no</b>  | 27575268-105[229-2018-08]-232727 |
| <b>Tarih</b>      | 07.09.2020                       |

**T.C.**

**GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI**

**Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı**

**Gelir Kanunları Usul Grup Müdürlüğü**

Sayı : 27575268-105[229-2018-08]-E.232727

07.09.2020

Konu : Toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan işçi alacakları ve sendika aidatları  
hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formu ve eklerinin incelenmesinden; toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan ve firmanızca her ay bordroya yansıtılan işçi alacakları ve sendika aidatının sözleşmede yazılı olan fiyat farkı kapsamında değerlendirip değerlendirilmeyeceği, değerlendirilecekse binde 9,48 oranında damga vergisi ve binde 5,69 oranında karar pulunun hakedişinizden kesilip kesilmeyeceği, hakedişten kesinti yapılması halinde hakediş sırasında düzenlenen faturaya söz konusu damga vergisi ve karar pulunun eklenip

eklenmeyeceği hususunda Başkanlığımızdan görüş talep edildiği anlaşılmıştır.

## **I- DAMGA VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN**

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun;

- 1 inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisine tabi olduğu,
- 2 nci maddesinde, vergiye tabi kağıtlar mahiyetinde bulunan veya onların yerini alan mektup ve şerhlerle, bu kağıtların hükümlerinin yenilenmesine, uzatılmasına, değiştirilmesine, devrine veya bozulmasına ilişkin mektup ve şerhlerin damga vergisine tabi olacağı,
- 4 üncü maddesinde, bir kağıdın tabi olacağı verginin tayini için o kağıdın mahiyetine bakılacağı ve buna göre tabloda yazılı verginin bulunacağı, kağıtların mahiyetlerinin tayininde, şekli kanunlarda belirtilmiş olanlarda kanunlardaki adlarına, belirtilmemiş olanlarda ise üzerlerindeki yazının tazammun ettiği hüküm ve manaya bakılacağı,
- 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında, bir kağıtta toplanan akit ve işlemler birbirine bağlı ve bir asıldan doğma oldukları takdirde damga vergisinin en yüksek vergi alınmasını gerektiren akit ve işlemler üzerinden alınacağı,
- 14 üncü maddenin ikinci fıkrasında, belli parayı ihtiva eden mukavelenamelerin değiştirilmesi halinde artan miktarın aynı nispette vergiye tabi olacağı

hükümlerine yer verilmiştir.

Mezkur Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "*I.Akitlerle ilgili kağıtlar*" başlıklı bölümünün (A/I) fıkrasında, belli parayı ihtiva eden mukavelenamelerin binde 9,48; "*II.Kararlar ve mazbatalar*" başlıklı bölümünün 2 nci fıkrasında, ihale kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararlarının binde 5,69 nispetinde damga vergisine tabi tutulacağı hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, firmanızın yükleniminde bulunan "... Genel Müdürlüğü Merkez ve Ek Hizmet Binaları ile Misafirhanesinin Özel Güvenlik Hizmeti Alımı İşi" ile ilgili olarak toplu iş sözleşmesi sonucu firma tarafından çalıştırılan işçilerin işçiliğine bağlı olarak oluşan artış nedeniyle;

- Fiyat farkları için yeni bir ihale kararı alınmış, ek sözleşme veya bu kağıtların mahiyetini iktisap eden herhangi bir kağıt (protokol, fiyat farkı tespit tutanağı, vb.) düzenlenmiş ise, alınan ihale kararının 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun II/2 fıkrası gereğince binde 5,69 oranında, düzenlenen ek sözleşmenin veya sözleşme yerine geçen protokolün veya bu mahiyetteki kağıdın ise aynı tablonun I/A-1 bölümü gereğince binde 9,48 nispetinde,

- İhale kararı ve ek sözleşme düzenlenmemiş fakat harcama yetkilisinden "olur" alınmış ise alınan "olur" hem ihale kararı, hem de mukaveledeki belli parayı değiştirir mahiyette olduğundan, 488 sayılı Kanunun

6 ıncı ve 14 üncü maddelerinin ikinci fıkraları gereğince en yüksek vergi alınmasını gerektiren mukavele değişikliği (artırılan meblağ) üzerinden anılan Kanuna ekli (1) sayılı tablonun I/A-1 bölümü gereğince binde 9,48 nispetinde,

damga vergisi aranılması gerekmektedir.

Fiyat farkı uygulaması nedeniyle ihale makamı ile müteahhit arasında ihale kararı, ek sözleşme vb. belge düzenlenmemiş veya bu kağıtların yerine kaim olmak üzere ilgili makamdan "olur" alınmamışsa, bu kağıtlara ilişkin olarak damga vergisi aranılmayacağı tabiidir.

## **II- VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN**

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinin birinci fıkrasında, *"Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir."* hükmü yer almakta olup, söz konusu kayıtların mükellefler tarafından, esas itibarıyla, mezkûr Kanunun 229 ve müteakip maddelerinde düzenlenen veya Bakanlığımıza verilen yetkiye dayanılarak düzenlenmesi uygun bulunan belgelerden herhangi birisi ile tevsik edilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, mezkûr Kanunun;

- 229 uncu maddesinde, *"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır."*,

- 232 nci maddesinde, *"Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:*

*1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;*

*2. Serbest meslek erbabına;*

*3. Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;*

*4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;*

*5. Vergiden muaf esnafa*

*sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler."*

- 238 inci maddesinin birinci fıkrasında, *"İşverenler her ay ödedikleri ücretler için (Ücret bordrosu) tutmaya mecburdurlar. Gelir Vergisi Kanununa göre vergiden muaf olan ücretlerle (4369 sayılı Kanunun 81/A-8 inci maddesiyle değiştirilen ibare) diğer ücret üzerinden vergiye tabi hizmet erbabına yapılan ücret ödemeleri için bordro tutulmaz."*

..."

hükümlerine yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun "Üyelik aidatı" başlıklı 18 inci maddesinde;"

...

*(2) Üyelik ve dayanışma aidatları, yetkili işçi sendikasının işverene yazılı başvurusu üzerine, işçinin ücretinden kesilmek suretiyle ilgili sendikaya ödenir.*

..."

hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan hükümlere göre, toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan işçi alacakları ve sendika aidatının ücret olarak değerlendirilmesi nedeniyle söz konusu ödemeler için şirketiniz tarafından ücret bordrosu tanzim edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, fiyat farkı nedeniyle hakedişlerinizden kesilen binde 9,48 oranındaki damga vergisi ve binde 5,69 oranındaki karar pulunun yasal uygulamalardan kaynaklanması ve herhangi bir mal teslimi veya hizmet ifasına dayanmaması nedeniyle söz konusu kesintilerin fatura ile belgelendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(\*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(\*\*) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(\*\*\*) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelveğe uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

